

**HAYA
OPLEIDINGSGIDS
2015**

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
VOORWOORD	5
HOOFDSTUK 1: OPLEIDING EN TRAINING	6
1.1 De Haya.....	6
1.2 De doelstelling van de Haya.....	6
1.3 Wat doet de Haya?	6
1.4 Voor wie worden trainingen gegeven?	7
1.5 Opleidingsaanbod.....	7
1.6 Het aanvragen van trainingen	7
1.7 Aanmelden en betalen van trainingen.....	7
1.8 Vragen over de organisatie van trainingen.....	9
HOOFDSTUK 2: POLITIEKE ORIENTATIE	10
2.1 Module 1: VVD Partij en politiek.....	10
2.2 Module 2: Liberale kernwaarden	10
2.3 Module 3: Liberalisme in de Nederlandse Praktijk	11
2.4 Module 4: Ontwikkeling van het Liberalisme	11
2.6 Module 5: Liberale denkers	12
2.7 Module 6: Liberale visies	12
2.8 Module 7: Stromingen in de politiek	13
2.9 Module 8: Liberalisme over de grenzen	13
HOOFDSTUK 3: PROFESSIONELE VAARDIGHEDEN	14
3.1 Discussie I	14
3.2 Discussie II	14
3.3 Onderhandelen.....	15
3.4 Presentatie I.....	15
3.5 Presentatie II.....	16
3.5 Debat I	16
3.6 Debat II	17
HOOFDSTUK 4: LEERGANG MEDIA	18
4.1 Basismedia I (Theorie)	18
4.2 Medialandschap	19
4.3 Schrijven	20
4.2 Social Media	20

HOOFDSTUK 5: POLITIEKE VERTEGENWOORDIGING	21
5.1 Introductie Gemeenteraad	21
5.2 Basistraining Gemeenteraad	21
5.3 Gevorderde training Gemeenteraad (Oppositie voeren)	22
5.4 Gevorderde training Gemeenteraad (Coalitie voeren)	22
5.5 Gemeentefinanciën (basis).....	23
5.6 Gemeentefinanciën (verdieping)	23
5.7 Gemeenteraadsimulatiespel	24
5.6 Provinciale Staten.....	25
HOOFDSTUK 6: BESTUREN.....	26
6.1 Maatwerktraining Besturen	26
6.2 Workshop Verhouding Bestuur-Fractie	26
HOOFDSTUK 7: MAATWERK	27
7.1 Maatwerktraining	27
HOOFDSTUK 8: TALENT	28
8.1 Kadertraining	28
8.2 (Regionale) Masterclass.....	29
8.3 Topkadertraining.....	30

VOORWOORD

De VVD is de grootste partij van Nederland en draagt regeringsverantwoordelijkheid. In de aanloop naar de diverse verkiezingen in 2015, is het van het grootste belang dat we onze mensen grondig hebben voorbereid om hun rol als volksvertegenwoordiger of bestuurder VVD-waardig te kunnen uitvoeren. Maar ook om hun huidige werkzaamheden goed te doen en (nieuwe) leden bekend te maken met de partij en haar ideologie en algemeen te ontwikkelen. In de komende periode hecht de partij daarom grote waarde aan het opleidingsprogramma.

De Haya van Somerenstichting, hét opleidingsinstituut van de VVD, is verantwoordelijk voor opleiding en training. De Haya biedt trainingen voor beginnende en ervaren deelnemers, van geïnteresseerde leden tot bestuurders en politici. Zowel de ontwikkeling van het trainingsmateriaal als de uitvoering van de trainingen wordt gedaan door vrijwilligers die beschikken over een grote dosis praktische ervaring. Tel daarbij op de meerwaarde van het netwerken tijdens de trainingen, dan erkent eenieder de toegevoegde waarde van de trainingen van de Haya: Training door en voor VVD'ers!

In de opleidingsgids 2015 biedt de Haya u het complete pakket aan. Enkele trainingen zijn vernieuwd, zoals de Leergang Liberalisme, Professionele Vaardigheden en Politieke Vertegenwoordiging; zowel inhoudelijk als systematisch. Andere trainingen worden in 2015 vernieuwd. De vernieuwde trainingen zijn logischer geclusterd, modulair opgebouwd en sluiten daardoor beter aan bij de hedendaagse behoefte.

Het succes van opleiding en training kan niet bereikt worden zonder de inspanning van ons allemaal, samen met de vele vrijwilligers die zich inzetten voor de Haya. Training is van groot belang voor de talentontwikkeling in onze partij en voor de kwaliteit van onze politici en bestuurders. Met elkaar willen wij bereiken dat de VVD klaar is voor de toekomst. Omdat we de grootste willen blijven.

We wensen u veel succes met uw werkzaamheden en wensen u vele plezierige trainingen toe.

Marianne Schuurmans-Wijdeven
Hoofdbestuurder Opleiding en Training

HOOFDSTUK 1: OPLEIDING EN TRAINING

1.1 De Haya

De Haya van Somerenstichting (de Haya) is hét opleidingsinstituut van de VVD, dat in 1981 vernoemd is naar Haya van Someren-Downer, oud-partijvoorzitter van de VVD. Zij heeft tijdens haar leven bijzonder veel aandacht geschonken aan opleiding en training binnen de VVD. Het is het streven van de stichting om alle VVD-leden een kans te geven zich te ontwikkelen, zowel op inhoudelijke kennis als in praktische vaardigheden.

1.2 De doelstelling van de Haya

De Haya is hét opleidings- en trainingsinstituut dat de (potentiële) VVD-vertegenwoordigers specifieke kennis en vaardigheden aanreikt die van essentieel belang zijn om de visie en het gedachtegoed van de VVD uit te dragen en te realiseren.

1.3 Wat doet de Haya?

Reguliere trainingen

De Haya organiseert verschillende soorten trainingen. U kunt denken aan politiek-inhoudelijke trainingen, praktische trainingen in communicatieve vaardigheden en vaktechnische trainingen.

Maatwerktrainingen

Verder verzorgt de Haya maatwerktrainingen zoals 'campagnevoeren', 'Stem-op-Mij workshops', en 'Maatwerk besturen'. Deze trainingen zijn bedoeld voor specifieke knelpunten binnen afdelingen, gemeenteraden en/of kamercentrales.

Speciale opleidingstrajecten

Voor de talenten van de VVD worden speciale opleidingstrajecten georganiseerd. Deze bestaat uit bijeenkomsten waarbij de deelnemers geschoold worden, zoals Kadertraining en/of (Regionale) Masterclass en een traject waar wij de kandidaten toetsen (Topkadertraining).

Kadertraining

Gekeken wordt of de deelnemers in staat zijn om complexe politiek- en maatschappelijke thema's te behandelen met de opgedane vaardigheden. Verder wordt de kennis van de liberale filosofie en presentatie- en discussietechniek getest.

(Regionale) Masterclass

Deze bestaat uit ongeveer tien bijeenkomsten en wordt regionaal georganiseerd. Bijna iedere Kamercentrale (KC) organiseert een Masterclass (of heeft een samenwerking met meerdere KC's).

Topkadertraining

De selectie voor de topkadertraining is erg streng en plaatsen zijn beperkt. Er zijn drie mogelijkheden om voor selectie voor de topkadertraining in aanmerking te kunnen komen:

- De beste kandidaten van de landelijke Kadertraining.
- De beste kandidaten uit de regionale Masterclasses die door de KC's worden georganiseerd kunnen worden voorgedragen.
- De landelijke Permanente Scoutingscommissie (PSC) de mogelijkheid om kandidaten voor te dragen.

En verder...

En verder geeft de Haya invulling aan vele projecten, zoals selectieprocedures voor kieslijsten, scholing en training voor Tweede Kamerleden, het programma De Lat Ligt Hoger met de onderdelen; De Winnende Lijst, De Collegetour, KC Collegetour Clinic en de Stem-op-Mij workshops. Daarnaast organiseert de Haya evenementen en bijeenkomsten voor doelgroepen bijvoorbeeld voor raadsleden, wethouders, gedeputeerden en fractievoorzitters uit de Provinciale Staten en gemeenteraadsonderhandelaars.

Natuurlijk traint de Haya de eigen trainers en verzorgt het materiaal voor de (reguliere) trainingen.

1.4 Voor wie worden trainingen gegeven?

Trainingsactiviteiten worden georganiseerd voor:

- (Nieuwe) leden om hen te betrekken bij en hen te informeren over de VVD.
- Volksvertegenwoordigers en bestuurders die het liberale gedachtegoed moeten uitdragen.
- Niet-leden kunnen geïnformeerd worden over de VVD door middel van de introductietraining en training Liberalisme.

1.5 Opleidingsaanbod

Het totale opleidingsaanbod kan verdeeld worden in verschillende groepen:

- Politieke oriëntatie.
- Professionele vaardigheden.
- Politieke Vertegenwoordiging
- Media
- Talent.

(Het volledige aanbod wordt vanaf hoofdstuk 2 besproken)

1.6 Het aanvragen van trainingen

In de reglementen van de VVD is opgenomen dat in ieder afdelings- en kamercentralebestuur een portefeuille is voor taken op het gebied van Opleiding en training. Elk lid kan contact opnemen met de opleidingsfunctionaris (O&T'er) van de afdeling of Kamercentrale.

Alle opleidingsfunctionarissen van de Kamercentrales hebben zitting in de Landelijke Commissie Opleiding & training (LCO). De LCO is een platform voor afstemming van en advisering over het opleidingsbeleid van de VVD.

Alle opleidingsfunctionarissen kunnen trainingen aanvragen bij het secretariaat van de Haya. De aanvraag moet ca. 6 weken voor aanvang van de training worden gedaan. Het annuleren van een training kan tot één week voor aanvang van de training bij het secretariaat van de Haya. De opleidingsfunctionaris is verantwoordelijk voor de training, locatie (en eventuele catering), deelnemers, financiële afwikkeling met de deelnemers en de trainer.

1.7 Aanmelden en betalen van trainingen

VVD-leden kunnen zich tot twee weken voor aanvang van de training aanmelden bij de opleidingsfunctionaris in de kamercentrale of afdeling. Het annuleren van de deelname kan tot één week voor aanvang van de training. Bij annuleren na deze termijn is de deelnemer de gehele bijdrage verschuldigd. Dit geldt ook als de deelnemer niet bij de training verschijnt zonder afmelding.

1.8 Vragen over de organisatie van trainingen

Schriftelijk:
Haya
Postbus 30836
2500 GV Den Haag

Telefonisch: 070-3613010

Email: haya@vvd.nl

Site: www.vvd.nl/opleidingen

Versie: februari 2015

HOOFDSTUK 2: POLITIEKE ORIENTATIE

2.1 Module 1: VVD Partij en politiek

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	<p>Een basistraining voor nieuwe leden van de VVD en/of leden die al langer lid zijn maar actief willen worden voor de VVD om zo de partij en de basisbeginselen van het liberalisme te leren kennen. Om de beginselwaarden concreet te maken wordt casuïstiek gebruikt uit de politieke actualiteit.</p> <p>Na de training begrijpt de deelnemer de historische context van de partij, kan de deelnemer kort en krachtig de 5 'VVD-beginselen' kunnen noemen en heeft een idee van de toepassing van de beginselwaarden in de politieke praktijk.</p>
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 3: Liberalisme in de Nederlandse praktijk

2.2 Module 2: Liberale kernwaarden

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	<p>Een basistraining voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die de introductie-training al hebben gevolgd. Wat zijn de grondbeginselen van het liberalisme zoals deze door de VVD zijn vastgesteld en hoe staan ze in verhouding tot elkaar?</p> <p>Na de training kan de deelnemer de vijf 'VVD-beginselen' noemen, toelichten en de samenhang weergeven. Bovendien kan de deelnemer de beginselwaarden gebruiken bij het innemen van standpunten in actuele politieke discussies.</p>
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 4: Ontwikkeling van het liberalisme

2.3 Module 3: Liberalisme in de Nederlandse Praktijk

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal, maximaal 18 8 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	Een training voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Deze module wordt bij elke module die wordt aangevraagd toegevoegd aan de training, omdat de voorbeelden en casusitiek uit deze module de inhoud van de overige modules in de juiste context plaatst en concretiseert.
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met alle modules.

2.4 Module 4: Ontwikkeling van het Liberalisme

2.5

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	Een basistraining voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die de introductietraining al hebben gevolgd en geïnteresseerd zijn in de geschiedenis en de ontwikkeling van het Liberalisme. Na de training begrijpt de deelnemer de historische context en de vormende gebeurtenissen van de oorsprong en ontwikkeling van het liberalisme.
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 2: Liberale kernwaarden

2.6 Module 5: Liberale denkers

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	<p>Een gevorderde training voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Welke denkers hebben door de eeuwen heen bijgedragen aan het liberale gedachtegoed, wat was de context waarin zij leefden en hoe kunnen deze theorieën worden vertaald naar de politieke issues van het heden?</p> <p>Na de training zal de deelnemer kennis hebben van de gedachten van verscheidene denkers die van belang zijn (geweest) voor het liberalisme en deze theorieën kunnen herkennen in de moderne vraagstukken.</p>
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 6: Liberale visies

2.7 Module 6: Liberale visies

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	<p>Een gevorderde training voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Welke verschillende visies kent het liberalisme en hoe verhouden deze zich tot de huidige politieke partijen?</p> <p>Na de training zal de deelnemer kennis hebben van de kern van het liberalisme, de verschillende liberale visies en kan deze invalshoeken plaatsen in de huidige context.</p>
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 5: Liberale denkers

2.8 Module 7: Stromingen in de politiek

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	Een gevorderde training voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Na de training zal de deelnemer kennis hebben van de verschillende politieke stromingen, de karakteristieken en de wezenlijke verschillen met het liberalisme en kan deze invalshoeken plaatsen in de huidige context.
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 8: Liberalisme over de grenzen

2.9 Module 8: Liberalisme over de grenzen

Trainingsduur:	1 dagdeel
Aantal deelnemers:	Minimaal 8, maximaal 18 deelnemers
Trainingsmateriaal:	Hand-out tijdens of na afloop training
Inhoud:	Deze gevorderde training liberalisme is geschikt voor alle leden van de VVD, actief of niet-actief, die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Na de training zal de deelnemer kennis hebben van de ontwikkeling van het liberalisme in de buurlanden en deze ontwikkeling kunnen plaatsen in de huidige context.
Combinatiemodule:	Deze module is goed te combineren met: Module 7: Stromingen in de politiek

HOOFDSTUK 3: PROFESSIONELE VAARDIGHEDEN

3.1 Discussie I

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	De trainer behandelt de volgende modules: Module 1: Communicatie basis Module 3: Discussiëren en vergaderen Module 2: Luistervaardigheden (globaal) Module 8: Argumenten (globaal) Tijdens of na afloop van de training ontvangen de deelnemers een hand-out van de trainer.
Inhoud:	Richt zich op vergaderen, waarbij het doel een gemeenschappelijk resultaat is. Welke rollen hebben de deelnemers en hoe betrek ik de mensen bij de discussie.

3.2 Discussie II

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	De trainer behandelt de volgende modules: Module 1: Communicatie basis Module 2: Luistervaardigheden (diepgang) Module 8: Argumenten (diepgang) Module 4: Conflicten Tijdens of na afloop van de training ontvangen de deelnemers een hand-out van de trainer.
Inhoud:	Vervolg op de basistraining met meer diepgang en accent op conflicten.

3.3 Onderhandelen

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	De trainer behandelt de volgende modules: Module 1: Communicatie basis Module 3: Discussiëren en vergaderen Module 2: Luistervaardigheden (globaal) Module 5: Onderhandelen Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	Onderhandelen is een speciale vorm van vergaderen. De ideale basis is dan ook discussietechnieken. De training kan ook "los" gegeven worden, maar dan gaat het vooral om oefenrondes, de module Onderhandelen.

3.4 Presentatie I

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	De trainer behandelt de volgende modules: Module 1: Communicatie basis Module 13: Spreekangst Module 6: Betoog Module 8: Argumenten Module 7: Toespraak Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	Gaat over het overbrengen van een boodschap bij bijvoorbeeld een toespraak. Denk aan presentaties op buurtavonden, markten en forumbijeenkomsten. Je wordt gevraagd als spreker en krijgt dus veel meer tijd dan in een debat of discussie. Doel van de training is de beginnende spreker helpen met de basisvaardigheden in inhoud en vorm om een korte presentatie te houden.

3.5 Presentatie II

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	De trainer behandelt de volgende modules: Module 2: Luistervaardigheden (voorkeursgedrag) Module 9: Retorica, Impulsen en claptraps Module 12: Interactie en reactie Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	Vervolg op Presentatie II. Relatie met publiek krijgt meer aandacht. Retorica en reactie en interactie. Bijvoorbeeld als voorbereiding op forumdiscussies en langere toespraken. Doel van de training is voor ervaren sprekers die een stap extra willen zetten om een sterker verhaal te kunnen houden.

3.5 Debat I

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	De trainer behandelt de volgende modules: Module 1: Communicatie basis Module 10: Debat inleiding en voorbereiding Module 6: Betoog Module 8: Argumenten (globaal) Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	Geschikt voor iedereen die wil leren debatteren, een absolute aanrader voor raads- en Statenleden. Theorie en oefeningen leiden tot het kunnen houden van een redelijk betoog dat niet bij de eerste windvlaag wegwaait.

3.6 Debat II

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 12
Trainingsmateriaal:	<p>De trainer behandelt de volgende modules:</p> <p>Module 2: Luistervaardigheden Module 6: Betoog (globaal) Module 8: Argumenten Module 11: Drogredenen en debattrucs Module 12: Interactie en reactie</p> <p>Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.</p>
Inhoud:	<p>Een betoog moet staan als een huis inclusief de juiste argumenten en reacties op opponenten, laat maar zien dat het voor gevorderden is. Het liberalisme moet er bij wijze van spreken vanaf druipen. Bij het oefenen kan ook worden geïnterrupteerd</p>

HOOFDSTUK 4: LEERGANG MEDIA

4.1 Basismedia I (Theorie)

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Inhoud:	<p>Of je nu raadslid, vrijwilliger, senator, voorlichter, KC-bestuurder, Tweede Kamerlid, minister, campaigner of staatssecretaris bent, als het om de VVD gaat proberen we allemaal zo veel mogelijk mensen op positieve wijze kennis laten maken met onze boodschap, onze ideeën en onze vertegenwoordigers. De media kunnen daarbij helpen. Net zoals posters, folders of een gesprek met een kiezer dat kunnen. Het zijn allen middelen die we kunnen inzetten om onze boodschap zo goed mogelijk voor het voetlicht te krijgen. En net zoals bij posterplakken van alles mis kan gaan (de ladder te klein, het plaksel te dun, de poster te groot), kan dat bij het inzetten van media ook. Maar niets is niet te verhelpen door een goede voorbereiding.</p> <p>Deze module wil je kennis laten maken met de mogelijkheden, kansen en gevaren van het inzetten van de media voor de door jou gekozen doelstelling. Het legt de basis uit van hoe om te gaan met de media vanuit een politieke organisatie. Opdat jij, als je straks met de media in aanraking komt, goed beslagen ten ijs komt. Of dat nu actief of passief is, gevraagd of ongevraagd is, omdat je nieuws maakt of omdat je nieuws bent.</p> <p>In deze module zullen we voor zover mogelijk de media als een generiek medium behandelen waarbij bepaalde wetmatigheden, regels, tips and tricks gelden die je kunnen helpen. We differentiëren niet tussen TV, Radio, geschreven pers, online, etc. Modules 4 gaat wel dieper daarop in. Ook besteden we hier geen aandacht aan persoonlijke presentatievaardigheden. Daar zijn modules als “Stem-op-mij” voor opgezet.</p>

4.2 Medialandschap

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	<p>Na het volgen van de module 'Medialandschap' is de deelnemer in staat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drie factoren te noemen om de afweging te maken wel of niet voor een mediaoptreden te kiezen • te benoemen welke elementen van belang zijn bij een mediaoptreden • een kernboodschap op te stellen aan de hand van de criteria die in de training zijn behandeld • te benoemen wat de elementen zijn tijdens een mediaoptreden om ervoor te zorgen dat de kernboodschap scherp en helder overkomt • te benoemen wat de elementen zijn die zorgen voor een goede voorbereiding in het contact met de pers • de twee technieken (bridging en suggestief antwoorden) te benoemen waardoor je sturing kunt geven aan een interview • een communicatieplan op te stellen aan de hand van de behandelde elementen

4.3 Schrijven

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	<p>Na het volgen van de module 'Schrijven' is de deelnemer is staat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een persbericht op te stellen aan de hand van de 10 criteria die in de training worden behandeld • Een persbericht op te stellen aan de hand van de 5 W's (Wie, Wat, Waar, Wanneer en Waarover) • te benoemen wat de kenmerken zijn van een webtekst, nieuwsbericht, column en een blog • te benoemen wat de do's-and-don'ts zijn met betrekking tot het versturen van een e-mail • te benoemen uit welke elementen een speech is opgebouwd • een speech op te stellen aan de hand van de elementen die in de training zijn behandeld.

4.2 Social Media

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Tijdens of na afloop van de training ontvangt de deelnemer hand-out van de trainer.
Inhoud:	<p>Sociale media zijn platformen waar binnen gebruikers zonder tussenkomst van een redactie inhoud met elkaar kunnen delen. Het gaat daarbij om zowel zenden als ontvangen. Politici kunnen makkelijk standpunten en andere inhoud delen met (potentiële) stemmers, zonder tussenkomst van een redactie. Overigens bieden sociale media wel de mogelijkheid om naast stemmers ook journalisten, redacties, belangengroepen en andere politici te bereiken. In 2015 zijn de meest gebruikte sociale netwerken voor de Nederlandse politiek: Twitter, Facebook en LinkedIn. Daarnaast worden video- en fotokanalen als Youtube, Vimeo, Instagram en Flickr ook veelvuldig gebruikt.</p> <p>Na het volgen van de module Social Media zijn de deelnemers</p> <ul style="list-style-type: none"> • zich beter bewust van de werking van sociale media, ze kennen verschillende social media platforms en kunnen de gebruikswijze benoemen; • zich bewust van hun eigen online identiteit en hebben een persoonlijke online strategie ontwikkeld; • in staat sociale media te gebruiken om te zenden, om te luisteren, en om het online debat aan te gaan.

HOOFDSTUK 5: POLITIEKE VERTEGENWOORDIGING

5.1 Introductie Gemeenteraad

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Module 1: De feiten
Inhoud:	<p>Deze module is bedoeld als een eerste kennismaking met het raadslidmaatschap. Veel aspecten komen aan bod zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liberalisme in de gemeenteraad • Werkwijze gemeenteraad • Omgeving van het raadslid • De gemeentebegroting <p>Na de training begrijpt de deelnemer hoe de raad werkt, hoe de omgeving van een raadslid eruit ziet en de basis van de gemeentebegroting.</p>

5.2 Basistraining Gemeenteraad

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Module 2: De omgeving Module 3: De instrumenten Module 4: De fractie
Inhoud:	<p>Een basistraining voor alle (toekomstige) raadsleden die de introductietraining al hebben gevolgd. Wat zijn de belangrijke elementen in de omgeving van een raadslid? Hoe ziet het politieke handwerk eruit? Welke middelen staan ter beschikking aan een raadslid? Wat zijn de belangen en behoeften van een fractie? Wat houdt fractiediscipline in?</p> <p>Na de training kan de deelnemer de verschillende omgevingsfactoren van een raadslid noemen en heeft inzicht in de context en samenhang van deze factoren. Daarnaast heeft de deelnemer inzicht gekregen in het politieke handwerk en de verschillende instrumenten die worden gebruikt binnen de gemeenteraad. Tot slot zal de deelnemer kennis hebben van de ins-and-outs van een fractie en hoe hierbinnen een rol te spelen.</p>

5.3 Gevorderde training Gemeenteraad (Oppositie voeren)

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Module 5: Doelen bereiken Module 6: Oppositie voeren
Inhoud:	<p>Een gevorderde training voor alle (toekomstige) raadsleden die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Hoe bereikt een raadslid zijn of haar doelen, zowel persoonlijk als politiek, in de oppositie?</p> <p>Na de training zal de deelnemer aan de slag kunnen met het formuleren van persoonlijke en politieke doelen binnen de context van het voeren van oppositie.</p>

5.4 Gevorderde training Gemeenteraad (Coalitie voeren)

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Module 5: De omgeving Module 7: Coalitie voeren
Inhoud:	<p>Een gevorderde training voor alle (toekomstige) raadsleden die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen. Hoe bereikt een raadslid zijn of haar doelen, zowel persoonlijk als politiek, in de coalitie?</p> <p>Na de training zal de deelnemer aan de slag kunnen met het formuleren van persoonlijke en politieke doelen binnen de context van het zijn van coalitiepartner.</p>

5.5 Gemeentefinanciën (basis)

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Module 8: De basis
Inhoud:	Een basis training voor alle leden van de VVD en (toekomstige) raadsleden die geïnteresseerd zijn in de gemeentefinanciën. Na de training hebben de deelnemers meer inzicht gekregen in de inkomsten (baten) en uitgaven (lasten) van de gemeente.

5.6 Gemeentefinanciën (verdieping)

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Module 9: De verdieping
Inhoud:	Een gevorderde training voor (toekomstige) raadsleden die de basistraining hebben gevolgd en meer verdieping zoeken m.b.t. de gemeentefinanciën. Na de training hebben de deelnemers meer inzicht gekregen in de financiële cyclus van een gemeente, begroting en verslag, de verslaglegging, de Rekenkamer en het BTW-compensatiefonds.

5.7 Gemeenteraadssimulatiespel

Trainingsduur:	2 dagdelen (bij voorkeur aaneengesloten) (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 11 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Gemeenteraadssimulatiespel
Inhoud:	<p>Een gevorderde training voor alle (toekomstige) (burger)raadsleden die al kennis hebben opgedaan in de introductie- en basistrainingen en die willen leren (en ervaren) hoe een serie vergaderingen in de raadsclusus is.</p> <p>Het spel bestaat in onverkorte vorm uit een eerste fractievergadering, drie commissievergaderingen ter voorbereiding van de raadsvergadering, een tweede fractievergadering, en de raadsvergadering zelf. Eventuele coalitievergaderingen zijn optioneel. Deelnemers spelen de wethouders en raadsleden van de diverse partijen in de raad van de fictieve gemeente Overloo.</p> <p>Na het simulatiespel kan de deelnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitleggen wat de taken en verantwoordelijkheden van burgemeester, wethouder en raadslid, in vergaderingen van het gemeentebestuur zijn. • beschrijven wat de basisprocedures tijdens een raadsvergadering en commissievergadering zijn. • uitleggen wat de rollen en verantwoordelijkheden binnen een raadsfractie zijn. • uitleggen wat het doel is van de fractievergadering. • opsommen welke omgevingsfactoren invloed op een raadslid kunnen hebben. • beschrijven op welke wijze de ideologie van een partij, een rol speelt in de gemeentepolitiek.

5.6 Provinciale Staten

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Minimaal 8 deelnemers, maximaal 16
Trainingsmateriaal:	Syllabus Provinciale Staten
Inhoud:	Deze training is bedoeld voor (kandidaat) Statenleden die zich voor willen bereiden op hun werk in de Provinciale Staten en overige geïnteresseerden. Ingegaan wordt op de positie, taak en functie van de provincie in het openbaar bestuur, de verschillende beleidsterreinen worden behandeld en ook het duale systeem komt uitgebreid aan bod. Daarnaast is er in deze training veel aandacht voor praktische zaken als instrumenten voor de duale statenvergadering, collegeonderhandelingen en omgaan met regionale- en leefbaarheidspartijen. Met een prikkelend rollenspel wordt de praktijksituatie geoefend.

HOOFDSTUK 6: BESTUREN

6.1 Maatwerktraining Besturen

Trainingsduur:	2 dagdelen (= 2 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Alle leden van het afdelings- of KC-bestuur
Trainingsmateriaal:	Syllabus Beter Besturen
Inhoud:	Bij deze maatwerktraining wordt gekeken naar de bestuurskracht van de afdeling. In de analyse komen zaken zoals ledenwerving, talentscouting, interne communicatie, externe pr, omgaan met de fractie en vele andere zaken aan de orde. Op basis van deze inventarisatie en de eventueel geconstateerde aandachtsgebieden wordt vervolgens gedurende één hele dag (of twee avonden) ingegaan op de oorzaken en mogelijke oplossingen. Als de tijd het toelaat wordt vervolgens een aanzet gegeven tot een werkplan voor de afdeling.

6.2 Workshop Verhouding Bestuur-Fractie

Doelstelling:

- Het verkrijgen van inzicht in het voeren van diverse soorten gesprekken en oefenen in het voeren van een functioneringsgesprek.
- Het verkrijgen van inzicht in de wederzijdse verantwoordelijkheden, de rechten en plichten van het afdelingsbestuur en gemeenteraadsfractie.

Doelgroep:

De workshop is bedoeld voor zittende en aspirant fractie- en bestuursleden.

Trainingsduur:	1 dagdeel (= 1 x 2,5 uur)
Aantal deelnemers:	Bij voorkeur alle leden van het afdelingsbestuur en alle leden van de gemeenteraadsfractie
Trainingsmateriaal:	Syllabus Verhouding Bestuur-Fractie en bijbehorende DVD
Inhoud:	In deze training komen de wederzijdse verantwoordelijkheden van het afdelingsbestuur en de gemeenteraadsfractie aan de orde, de rechten en plichten over en weer en het belang van communicatie. Verder worden taken en verantwoordelijkheden, de verkiezingsklok en functioneringsgesprekken behandeld.

HOOFDSTUK 7: MAATWERK

7.1 Maatwerktraining

Inhoud:	Mocht de training die u nodig heeft voor uw bestuur of fractie niet tussen het trainingaanbod staan, dan biedt de Haya maatwerktrainingen aan. Dit zijn op maat gesneden trainingen voor een bepaalde groep mensen. Neem contact met de Haya op voor meer informatie over de maatwerktrainingen.
Voorbeelden:	<ul style="list-style-type: none"> • Campagnetraining • Stem-op-Mij workshop
	Om de kwaliteit van maatwerktrainingen te garanderen en de inhoud zo nauwkeurig mogelijk af te stemmen op de trainingsbehoefte, is het beter de training zo vroeg mogelijk aan te melden bij de Haya.

HOOFDSTUK 8: TALENT

8.1 Kadertraining

Trainingsdagen:	Vier zaterdagen in het voorjaar.
Aantal deelnemers:	Ongeveer 75 deelnemers worden per jaar toegelaten. (selectieproces)
Bijdrage:	De trainingsbijdrage is vastgesteld op € 220,- voor vier zaterdagen, inclusief lunch. De bijdrage voor studenten is € 140,-.
Doelgroep:	Het actieve kader van de VVD en JOVD. Er wordt aan de hand van het politiek CV geselecteerd. Gekeken wordt naar de trainingen die gevolgd zijn bij de Haya en de tot nu toe ontplooidde activiteiten binnen de VVD.
Toelatingscriteria:	<ul style="list-style-type: none"> • Actief zijn binnen de VVD (lokaal, regionaal of landelijk) of JOVD; • Minimaal een training Liberalisme (van de Haya) en een training Discussie of Presentatie; • Een motivatie voor deelname; • Een liberale column van 300 woorden te schrijven.

Meer informatie: www.vvd.nl/kadertraining

Beoordeling	Tijdens deze werkgroepen worden alle deelnemers beoordeeld door de Beoordelings- en BegeleidingsCommissie (BBC). Hieruit volgt een eindbeoordeling en een gericht ontwikkelingsadvies. Dit ontwikkelingsadvies kan alleen gegeven worden als de deelnemer minimaal drie keer aanwezig is geweest en een artikel heeft ingeleverd.
-------------	---

8.2 (Regionale) Masterclass

Trainingsdagen:	De Masterclass omvat een tiental bijeenkomsten op een vaste dag, waarin een geselecteerde groep verschillende kennis- en vaardighedenmodules wordt aangeboden.
Aantal deelnemers:	Minimaal 15 tot maximaal 25 deelnemers
Bijdrage:	Van de deelnemers aan de Masterclass wordt een eigen bijdrage gevraagd variërend van € 150 tot € 250. Het uitgangspunt is dat de Masterclass kostendekkend wordt georganiseerd. Daarnaast kan de afdeling ervoor kiezen een bedrag bij te dragen. Dit hangt mede af van de kosten voor de locatie, het diner en de cadeaus voor de inleiders.
Doelgroep:	Kandidaten voor de Masterclass worden geselecteerd aan de hand van een geschreven motiveringsbrief met curriculum vitae, daarnaast kan eventueel een intakegesprek plaatsvinden. Selectie van deelnemers geschiedt door een selectiecommissie van hoog niveau, welke tenminste bestaat uit de KC-voorzitter, fractievoorzitter gemeenteraad, de O&T-functionaris, en kan worden aangevuld met inhoudelijke en organisatorische begeleiders Masterclass. Doel is te zoeken naar nieuw politiek (onontdekt) talent om zo “de kweekvijver” voor politieke vertegenwoordigers te vergroten.
Toelating	Selectiecriteria voor deelnemers zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke kandidaat voor de functie van volksvertegenwoordiger en/of bestuurder • Aantoonbare maatschappelijke interesse • Interesse om verder te groeien in de VVD • Aantoonbare inzet voor de VVD • Bereidheid en mogelijkheid het zware programma te volgen • Specifieke individuele kwaliteiten en capaciteiten
Toelichting:	De doelstelling van de Masterclass is tweeledig: <ol style="list-style-type: none"> 1. Talentmanagement; het ontdekken, opleiden en selecteren van nieuw politiek talent 2. Activering van potentiële vertegenwoordigers en bestuurders
Opzet:	Het programma is in twee blokken te verdelen: Een eerste, theoretisch blok, waarin kennis en vaardigheden worden aangereikt. Daarna volgt een tweede blok waarin kennis en vaardigheden vanuit het eerste blok in de praktijk moeten worden aangewend. Rode draad is de liberale meetlat waaraan de deelnemers hun inbreng en het eigen handelen moeten meten. Uiteraard dient de Masterclass aan de opleidingseisen van de Haya te voldoen.
Informatie:	Vraag de Blauwdruk Regionale Masterclasses aan bij de Haya

8.3 Topkadertraining

Trainingsdagen:	Vindt plaats in het najaar. De eerste twee zaterdagen staan in teken van de vaardigheden (presentatietechnieken en discussietechnieken). Tijdens de twee weekendbijeenkomsten houdt men een presentatie die door Tweede Kamerleden en VVD-prominenten wordt beoordeeld. Men neemt deel aan een crisissimulatie en aan workshops, zoals 'liberale loopbanen'. Tijdens de weekenden kan met de politiek-bestuurlijke top van gedachten worden gewisseld over politiek-maatschappelijke onderwerpen.
Aantal deelnemers:	Maximaal 25 deelnemers.
Bijdrage:	€ 525,- (de prijs is inclusief overnachtingen, lunches en diners)
Trainingsmateriaal:	Wordt verstrekt door de Haya.
Toelichting:	Training op hoog niveau, waarbij inhoudelijke kennis en diverse vaardigheden worden geïntegreerd en beproefd.

Bijzonderheden:	De selectie voor de topkadertraining is erg streng en plaatsen zijn beperkt. Er zijn drie mogelijkheden om te worden toegelaten tot de topkadertraining: <ul style="list-style-type: none"> • De beste kandidaten van de Kadertraining • De beste kandidaten uit de Masterclasses die door de KC's worden georganiseerd • De landelijke Permanente Scoutingscommissie heeft de mogelijkheid om kandidaten voor de dragen, maar dit zijn uitzonderlijke gevallen. <i>Masterclasses en Kadertraining zijn preferred supplier.</i>
-----------------	--